

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 237 | Tarih 30 Aralık – 5 Ocak

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 5 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

5 Ocak: Gülen Hareketi ile bağlantılı bir kız öğrenci yurdunda kaldığı ve ByLock kullandığı iddiasıyla Antalya 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 6 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırılan din bilgisi öğretmeni Büşra Tuna Çankaya, 9 aylık oğlu Bera ve KHK ile ihraç edilen eski polis memuru eşi Yasin Çankaya ile birlikte Edirne'de tutuklandı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

3 Ocak: Türk polisi İstanbul'da düzenlenen bir mitingde İsrail'le ticareti kınayan pankartlar açtıkları gerekçesiyle üç göstericiyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

31 Aralık: 2016 yılından bu yana sürgünde yaşayan gazeteci ve yazar Ahmet Nesin hakkında, yakın tarihli bir YouTube programında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret ettiği suçlamasıyla gözaltı kararı çıkarıldı.

2 Ocak: Türk gazeteci Elif Bayburt, insan hakları aktivisti Aysenur Ezgi Eygi'nin Batı Şeria'da öldürülmesiyle ilgili yaptığı ve konuşunun Türkiye ve ABD'yi İsrail'in Filistinlilere karşı işlediği iddia edilen soykırıma ortak olmakla suçladığı röportajda devlete hakaret ettiği iddiasıyla yargılanıyor.

2 Ocak: Muhalefet milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi tarafından hazırlanan ve hükümeti bağımsız gazeteciliği engellemek ve muhalefeti bastırmakla suçlayan bir rapora göre, Türk yetkililer 2024 yılında 58 gazeteciyi toplam 135 yıl hapis cezasına çarptırdı, 112'sini gözaltına aldı ve 26'sını tutukladı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

31 Aralık: Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasını talep eden, tamamı muhalefet üyelerini hedef alan ve hiçbiri iktidardaki AKP'den olmayan toplam 26 fezleke sunuldu.

KÜRT AZINLIK

31 Aralık: Türkiye'nin Kocaeli ilinde, Halkın Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Partisi) Gebze İlçe Eş Başkanları Melike Aydın ve Ömer Yıldız'ın da aralarında bulunduğu 10 kişi, Kuzey ve Doğu Suriye'de hayatını kaybeden gazeteciler Nazım Daştan ve Cihan Bilgin ile ilgili sosyal medya paylaşımları nedeniyle evlerine yapılan baskınlarda gözaltına alındı.

5 Ocak: Milli güvenlik ve kamu düzenini koruma bahanesiyle engellenen ve X tarafından erişime kapatılan Kürt yanlısı haber ve medya hesapları:

- Mezopotamya Ajansı'nın 264.000 takipçili hesabı (@MAturkce),
- JINNEWS Ajansı'nın 168.000 takipçili hesabı (@jinnewsturkce),
- Yeni Yaşam Gazetesi'nin 125.000 takipçili hesabı (@yenyasamgazete),
- Siyasi Haber'in 44.000 takipçili hesabı (@SiyasiHaberOrg).

DİĞER AZINLIKLAR

2 Ocak: Yılbaşı gecesi İstanbul'un Çekmeköy ilçesindeki Kurtuluş Kiliseleri Derneği'ne silahlı bir kişi Hristiyanlık karşıtı sözler söyleyerek birden fazla el ateş etti; olayda yaralanan olmadı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

3 Ocak: Ankara Sincan Kadın Cezaevi'nde tasarruf tedbirleri bahanesiyle mahpusların sosyal ve kültürel hakları kısıtlandı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

31 Aralık: Ağrı Patnos Cezaevi'nde tutulan üç kadın mahkûmun gardiyanlar tarafından işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı ve götürüldükleri cezaevi revirinde kötü muamele kanıtlarının belgelenmediği bildirildi.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

31 Aralık: Kırgızistan, Ankara'nın Gülen hareketiyle bağlantılı kurumların kapatılması ya da kontrolünün ele geçirilmesi yönünde uzun süredir uyguladığı baskının

ardından, Gülen hareketine bağlı Sapat okullarının yönetimini Türkiye'deki Maarif Vakfı'na devretti.

KADIN HAKLARI

3 Ocak: Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun raporuna göre, 2024 yılında Türkiye'de en az 394 kadın erkekler tarafından öldürüldü ve 259 kadın şüpheli bir şekilde ölü bulundu.